DAY — 14 SEAT NUMBER | | | | | | |

2025	III	01	1100	J-353	(M)

GEOLOGY (41)

Time : 3 Hrs. **(4 Pages)** **Max. Marks : 70**

सूचना :

प्रश्नपत्रिकेमध्ये ***चार*** *विभाग आहेत.*

(१) विभाग – अ *प्रश्न क्र. १ दहा एकाधिक निवड प्रश्न आहेत.प्रत्येकी एक गुण.*
प्रश्न क्र. २ आठ लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी एक गुण.

(२) विभाग – ब *प्रश्न क्र. ३ ते प्रश्न क्र. १४ एकूण १२ लघुत्तरी प्रश्न आहेत. प्रत्येकी दोन गुण.*

(३) विभाग – क *प्रश्न क्र. १५ ते प्रश्न क्र. २६ एकूण १२ लघुत्तरी प्रश्न आहेत. प्रत्येकी तीन गुण.*

(४) विभाग – ड *प्रश्न क्र. २७ ते प्रश्न क्र. ३१ पाच दीर्घोत्तरी प्रश्न आहेत. प्रत्येकी चार गुण.*

(५) आवश्यक तेथे सुबक, नामनिर्देशित आकृत्या काढा.

(६) सर्व विभाग सोडविणे आवश्यक आहेत.

(७) उजव्या बाजूंचे आकडे प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग – अ

प्र. १. योग्य पर्याय निवडा व प्रश्नांची उत्तरे लिहा : **[१०]**

(१) वालुकाश्म खडक हा उष्ण तापमानामुळे नंतर -------- खडकात रूपांतरित होतो.

(अ) संगमरवर (marble) (ब) पाटीचा दगड (slate)

(क) क्वारट्झाइट (quartzite) (ड) मायका सिस्ट (mica-schist)

(२) (अ) गॅलेना हे लोह खनिज आहे.
(ब) सिलोमलेन हे लोह खनिज आहे.
(क) हेमेटाईट हे लोह खनिज आहे.
(ड) चालकोपायराईट हे लोह खनिज आहे.

(३) अवसादी खडक हा खालीलपैकी एक ----- संरचना दर्शवितो.
(अ) कणीदार (ब) सुभाज्य
(क) संशकली (ड) काट संस्तरण

(४) अभिनित असममितमध्ये दोन बाहू ----- .
(अ) सारख्या कोणात ऐकमेकांच्या दिशेने सरकतात.
(ब) सारख्या कोणामध्ये एकमेकांच्या विरुद्ध दिशेने सरकतात.
(क) वेगळ्या कोणात एकमेकांच्या दिशेने सरकतात.
(ड) वेगळ्या कोणामध्ये एकमेकांच्या विरुद्ध दिशेने सरकतात.

(५) धारवाड महासंघातील खडक हे ----- दर्शवितात.
(अ) जीवन असल्याचे पुरावे
(ब) जीवन नसल्याचे पुरावे
(क) मासे
(ड) सरपटणारे प्राणी

(६) झिरकॉन खनिजाची रासायनिक संरचना ------ आहे.
(अ) $ZrSiO_4$ (ब) SiO_2
(क) PbS (ड) Al_2SiO_5

(७) हिमालय पर्वत हे ------ प्रकारात मोडतात.
(अ) वली (ब) भ्रंश
(क) अवशेष (ड) ज्वालामुखी

(८) पाणी वाहून नेणाऱ्या क्षमतेच्या निर्माणाधीनतेला ------ म्हणतात.
(अ) सच्छिद्रता (ब) पार्यता
(क) जलरोधक (ड) पारगाम्यता

(९) बहुतेक दुरस्थ उपग्रह हे ------च्या काळात माहिती गोळा करू शकत नाही.
(अ) भूकंप (ब) सुनामी
(क) रात्री (ड) साधन संपदा नकाशे

(१०) गुरुत्वाकर्षण दबावामुळे खडकाचे तुकडे हे खालच्या दिशेने सरकतात त्याला ----- म्हणतात.

(अ) भ्रंशीय (ब) घसरणे

(क) हादरणे (ड) भूस्खलनीय

प्र. २. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा : **[८]**

(१) कोणते युग हे सस्तन प्राण्याचे ओळखले जाते?

(२) भूपृष्ठीय आणि कुपनलिकेचा वरचा भाग ह्या दोन भांगामधील मधल्या भागाचे नाव काय.

(३) कोणता खडक पाटीचे विदरण दाखवितो.

(४) एस (S) लहरीपेक्षा कोणत्या लहरीची गती जास्त असते त्यांची नावे लिहा.

(५) कोणत्या वलीमध्ये अक्षीय तल मुख्यत्वे करून उभा असतो?

(६) प्रावरणाची जाडी किती असते?

(७) एल.ई.ओ. (L.E.O) प्रक्षेपित झालेल्या उपग्रहाचे नाव सांगा.

(८) गॅलेना खनिज किती प्रकारचे विदरण दर्शवितो?

विभाग - ब

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही <u>आठ</u>) : **[१६]**

प्र. ३. बहुवर्णी प्रतिमा म्हणजे काय?

प्र. ४. ज्वालामुखीय खडक कसे निर्माण होतात?

प्र. ५. भ्रंश पर्वत कसा तयार झाला?

प्र. ६. सोपान भ्रंश स्पष्ट करा.

प्र. ७. भूजलाचे व्यवस्थापन म्हणजे काय?

प्र. ८. कणीदार पोत स्पष्ट करा.

प्र. ९. खनिजाचे अवतरण म्हणजे काय?

प्र. १०. सिरॅमिकचे उपयोग लिहा.

प्र. ११. ठसा म्हणजे काय?

प्र. १२. नाभि आणि अधिकेंद्र स्पष्ट करा.

प्र. १३. नतिलंब संधी म्हणजे काय?

प्र. १४. जीवाश्माचे उपयोग लिहा.

विभाग - क

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही आठ) : **[२४]**

प्र. १५. कणांच्या आकारानुसार अवसादी खडकाचे वर्गीकरण करा.

प्र. १६. बाह्य अग्निजन्य खडक कसा निर्माण झाला? उदाहरण द्या.

प्र. १७. नतिलंब आणि नतिस्थर स्पष्ट करा.

प्र. १८. प्रतीप उद्योगाचे वर्णन करा.

प्र. १९. अभिअसंगती बद्दल माहिती लिहा.

प्र. २०. कोरंडम खनिजाचे भौतिक गुणधर्म, आढळ आणि उपयोग द्या.

प्र. २१. शिळा वर्णनाचे सहसंबंध द्या.

प्र. २२. स्तरीतीकरणा बद्दल माहिती लिहा.

प्र. २३. मुक्त जलधारक आणि बंदिस्त जलधारक स्पष्ट करा.

प्र. २४. पृथ्वीच्या आंतर भागचे वर्णन करा.

प्र. २५. छायाचित्र एकात्मीकीकरणात रंगछटा आणि प्ररूप स्पष्ट करा.

प्र. २६. भूस्खलनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

विभाग - ड

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : **[१२]**

प्र. २७. सुभाज्य आणि पट्टीत संरचना वर टीप लिहा.

प्र. २८. सामान्य भ्रंश आणि व्युत्क्रम भ्रंश स्पष्ट करा.

प्र. २९. ॲल्युमिनियम खनिजाचे भौतिक गुणधर्म रासायनिक घटक आणि उपयोगाचे वर्णन करा.

प्र. ३०. कोणत्याही दोन पद्धतीने जीवाश्मीकरण होते ते सविस्तार स्पष्ट करा.

प्र. ३१. भूजलाचे स्रोत कोणते सविस्तार स्पष्ट करा.

◆◆◆